

19. Torstaina 29 päivänä helmikuuta 1996

kello 18

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Ulkopuolella päiväjärjestyksen

Valtioneuvoston selonteko Suomen lähtökohdista ja tavoitteista Euroopan unionin vuoden 1996 hallitusten välisessä konferenssissa 568

Valtioneuvoston selonteko 1/1996 vp
Keskustelu jatkuu

Ensimmäinen käsittely

1) Hallituksen esitys samanaikaista toimimista kansanedustajana ja Euroopan parlamentin edustajana koskevaksi väliaikaiseksi lainsäädännöksi ,,

Hallituksen esitys 219/1995 vp
Perustuslakivaliokunnan mietintö 1/1996 vp

2) Hallituksen esitys laiksi lapseksiottamisesta annetun lain muuttamisesta 571

Hallituksen esitys 214/1995 vp
Lakivaliokunnan mietintö 2/1996 vp

3) Hallituksen esitys laiksi siviili-ilma-aluksen kaappaukseen syyllistyneiden henkilöiden palauttamisesta eräissä tapauksissa annetun lain kumoamisesta ,,

Hallituksen esitys 213/1995 vp
Lakivaliokunnan mietintö 3/1996 vp

4) Hallituksen esitys Brasilian kanssa tehdyn sijoitusten suojelua ja edistämistä koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä 571

Hallituksen esitys 195/1995 vp
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö 1/1996 vp

5) Hallituksen esitys Perun kanssa tehdyn sijoitusten edistämistä ja suojaamista koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ,,

Hallituksen esitys 196/1995 vp
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö 2/1996 vp

6) Hallituksen esitys Latvian kanssa tehdyn Eurooppa-sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ,,

Hallituksen esitys 204/1995 vp
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö 3/1996 vp

7) Hallituksen esitys laiksi makeis- ja virvoitusjuomaverosta annetun lain liitteenä olevan virvoitusjuomaverotaulukon muuttamisesta ,,

Hallituksen esitys 209/1995 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 1/1996 vp

8) Hallituksen esitys laiksi eräistä väliaikaisista tulleista annetun lain liitteenä olevan luettelon muuttamisesta 572

Hallituksen esitys 210/1995 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 2/1996 vp

9) Hallituksen esitys laiksi kiinteistöjen kauppahintarekisteristä ja kauppahintatilastosta annetun lain muuttamisesta 572

Hallituksen esitys 212/1995 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 2/1996 vp

10) Hallituksen esitys laiksi hätäkeskuksia koskevasta kokeilusta annetun lain 7 §:n kumoamisesta ”

Hallituksen esitys 111/1995 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö 1/1996 vp

L ä h e t e k e s k u s t e l u

11) Hallituksen esitys sähköturvallisuuslaiksi ”

Hallituksen esitys 4/1996 vp

Puhetta johtaa toinen varapuhemies Louekoski.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi edustajat Aho, Ala-Harja, Ala-Nissilä, Anderson C., Brax, Dromberg, Halonen, Heinonen, Hellberg, Huuhtanen, Jansson, Joenpalo, Juhanalo, Jääskeläinen, Kanerva, Kantalainen, Karjalainen, Kempainen, Knaapi, Kokkonen, Komi, Koskinen H., Kuisma, Laakso, Lamminen, Lax, Leppänen J., Lindén, Lindroos, Lipponen, Malm, Markkula-Kivisilta, Mölsä, Niinistö, Nyby, Ojala R., Paasilinna, Pekkarinen, Perho, Pietikäinen M., Puhakka, Pykäläinen, Rajamäki, Rantanen, Rauramo, Rinne, Roos, Rosendahl, Saapunki, Savela, Tennilä, Tiilikainen, Tiuri, Veteläinen, Vihriälä, Viitanen, Viljamaa, Virtanen, Vokkolainen ja Zyskowitz.

Ilmoitusasia:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä sairauden vuoksi ed. C. Anderson, virkatehtävien vuoksi edustajat Brax, Heinonen, Lipponen ja M. Pietikäinen sekä yksityis-

asioiden vuoksi edustajat Ala-Harja, Dromberg, Hellberg, Jääskeläinen, Karjalainen, H. Koskinen, Lax, Malm, Markkula-Kivisilta, Perho, Rauramo, Roos, Rosendahl, Savela, Tiuri, Viitanen ja Zyskowitz,

tästä ja huomisesta päivästä virkatehtävien vuoksi edustajat Halonen ja Laakso sekä yksityisasioiden vuoksi edustajat Ala-Nissilä, J. Leppänen, Pekkarinen ja Rantanen sekä

ensi maaliskuun 8 päivään virkatehtävien vuoksi edustajat Kuisma, Lamminen, Lindén, Mölsä, R. Ojala, Pykäläinen, Saapunki ja Tennilä.

Valtioneuvoston selonteko Suomen lähtökohdista ja tavoitteista Euroopan unionin vuoden 1996 hallitusten välisessä konferenssissa

Valtioneuvoston selonteko 1/1996 vp

Toinen varapuhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen käsiteltäväksi merkitty valtioneuvoston selonteko (VNS 1/1996 vp) poistetaan.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Hallituksen esitys samanaikaista toimimista kansanedustajana ja Euroopan parlamentin edustajana koskevaksi väliaikaiseksi lainsäädännöksi

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 219/1995 vp
Perustuslakivaliokunnan mietintö 1/1996 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 1.

Keskustelu:

Ed. S m e d s: Arvoisa puhemies! Olen puutunut tähän asiaan lähetekeskustelussa, mutta koska kristillisen liiton ryhmällä ei ole edustusta perustuslakivaliokunnassa, on jälleen paikallaan muutama sana sanoa.

Hallitus esittää, että lainsäädäntöä ns. kaksoismandaatista jatkettaisiin vuoden 99 EU-parlamenttivaalien yli. Tällöin kansallisen parlamentin jäsenellä, Suomen kansanedustuslaitoksen jäsenellä, joka vuoden 99 europarlamenttivaaleissa tulee valittua europarlamenttiin, ikävä

kyllä, säilyisi pelimahdollisuus kahden parlamentin välillä. Perustuslakivaliokunta on päätyntä puoltamaan hallituksen esitystä, vaikka toisaalta kiirehtiikin kaksoismandaatin kieltoa kansallisin säädöksin.

Arvoisa puhemies! Minusta on huomattava, että perustuslakivaliokunta on aikaisemmin edellyttänyt nopeaa etenemistä kaksoismandaatin kieltämiseksi. Arvoisa puhemies! Erityisen huomattavaa on se, että eduskunta itsekin on sitä edellisen eduskunnan aikana vaatinut ja edellyttänyt. Euroopan unionin parlamentti ei suhtaudu kovinkaan suopeasti kaksoismandaattimahdollisuuteen. Omalla tavallaan sitä ei tue edes komissio, koska komissio ei ole puuttunut niiden unionin jäsenmaiden ratkaisuihin, jotka kansallisin päätöksin ovat kieltäneet kaksoismandaatin. Näitä on kaikkiaan neljä maata.

Omasta mielestäni ja pitkälle kristillisen liiton ryhmän mielestä Suomen eduskunnan tulisi edetä huomattavan paljon nopeammin kaksoismandaatin kieltämiseksi, tarvittaessa kansallisin toimin. Hallituksen esitys pitää sisällään pelimahdollisuuden valita kahden parlamentin välillä. Tämä valinta ei tosiasiallisesti tue kuin muutamia harvoja kestopoliitikkoja. Miksi siis sallia tämä pelimahdollisuus? En usko, että kaksoismandaatin salliminen nauttii kansalaistenkaan keskuudessa kovin suurta tukea.

Kaikkein ongelmallisinta hallituksen esityksessä on se, että väliaikaiseksi tarkoitettu lainsäädäntö on todellakin tarkoitettu olemaan voimassa vuoden 99 eurovaalien jälkeen. Kun olen keskustellut joidenkin kansanedustajien kanssa tästä, olen huomannut, että ilmeisesti aika monella vallitsee asiasta väärinkäsitys. Monet ovat kuvitelleet, että nyt säädetään lainsäädäntöä koskien vain vuoden 96 europarlamenttivaaleja. Näin ei ole, vaan tämä hallituksen esitys tulee koskettamaan myös vuoden 99 europarlamenttivaaleja.

On aika ilmeistä, että tosiasiallisesti — toistan sen vielä kerran — se Suomen kansanedustuslaitoksen jäsen, joka vuoden 99 europarlamenttivaaleissa tulee valittua europarlamenttiin, tämän hallituksen esityksen perusteella säilyttää pelimahdollisuuden kahden parlamentin välillä. Ilmeistä on myös se, että mikäli eduskunta tämän lainsäädännön hyväksyy, Suomen europarlamenttiedustajat eivät kaikkina välttämättä samalla viivalla. Jos vuoden 1999 europarlamenttivaaleissa europarlamentin varaedustajaksi valittu kansanedustaja myöhemmin nousisi europarlamentin jäseneksi, hänellä ei olisi sitä valinnan mahdollisuutta kahden parlamentin välillä, mikä

on vuoden 1999 europarlamenttivaaleissa varsinaiseksi europarlamentin jäseneksi valituksi tulleella. Minusta nopeampi etenemistapa kaksoismandaatin kieltämiseksi olisi todellakin ollut perusteltua.

Arvoisa puhemies! Kaikkensa yrittäen voi ymmärtää sen, että vuoden 1996 europarlamenttivaaleihin väliaikaiseksi tarkoitettua lainsäädäntöä jatketaan. Ehkä käytännössä emme voi neuvotteluja Euroopan unioninkaan kanssa saada valmiiksi ensi syksyksi. Mutta miksi kytkeä vuoden 1999 europarlamenttivaalit tällä eduskunnan päätöksellä väliaikaiseksi tarkoitettuun lainsäädäntöön?

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä tulen tekemään muutosehdotuksen voimaantulosäännökseen siten, että tämä lainsäädäntö olisi voimassa vain huhtikuuhun 1999. Se turvaisi sen, että vuoden 1996 europarlamenttivaaleissa väliaikainen lainsäädäntö on voimassa, mutta toisaalta velvoittaisi hallituksen valmistelemaan kaksoismandaatin kieltävän lainsäädännön vuoden 1999 europarlamenttivaaleihin.

Arvoisa puhemies! Haluan muistuttaa vielä: Tämä muutoslinjaus on Suomen edellisen eduskunnan linjauksen mukainen ja edellisen perustuslakivaliokunnan linjauksen mukainen.

Ed. K e k k o n e n (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Tässä kannattaa nyt ehkä muistuttaa myös siitä seikasta, että me emme ole tämän asian kanssa yksin, eli tämä edellyttää eurooppalaisen lainsäädännön yleisempääkin muutosta. On tietysti hyvin toivottavaa, että EU:n jäsenvaltiot ottaisivat vaalisäädöksen käsittelynsä sillä tavalla, että mahdollisimman pian päästäisiin sellaiseen tilanteeseen koko Euroopassa, jossa kaksoismandaatti olisi mahdoton. Minusta meidän ajatuksemme täytyy hyvin selkeästi olla se, että kaksoismandaatti ei ole sopeva tapa hoitaa näitä asioita. Mutta olen ymmärtänyt tämän lainsäädännön, jota nyt ollaan tekemässä, niin, että se on siirtymävaiheen ratkaisu ja sen aikana pitäisi voida toimia ja vaikuttaa sillä tavalla, että eurooppalaisella tasolla tapahtuisi sellaisia muutoksia, jotka olisivat myös meidän muutoksiamme.

Ed. O l i n (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Mielestäni ed. Kekkonen puuttui olennaiseen asiaan. Kysymys liittyy nimittäin useamman maan sisäiseen vaalijärjestelmään. Kuitenkin suuntana pitäisi olla sen, että kaksoismandaatista pyritään pois. Mielestäni yhtä olennais-

ta on myös se keskustelu tässä yhteydessä jatkoa ajatellen, minkälaisiin osiin, vaaliipiireihin, maa jaetaan Euroopan unionin vaalien kohdalla, onko jako nykyinen vai pitäisikö tietty alueellinen tasapaino lopputulostakin ajatellen turvata ehkä toisella tavalla.

Ed. S m e d s (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustajat Kekkonen ja Olin puhuivat hyvin kauniisti kaksoismandaattia vastaan. Toivoisin, että myös käytännössä arvoisat edustajat sen mukaan toimisivat. Jos voimaantulosäännös hyväksytään sen mukaisena kuin tulen esittämään, laajapohjaisella, tehokkaalla hallituksella on lähes kolme vuotta aikaa neuvotella Euroopan unioninkin puitteissa kaksoismandatoin kieltämisestä vuoden 1999 eurovaaleja ajatellen. Edustajat Kekkonen ja Olin, onko se liian vähän? Kuinka monta vuotta tarvitaan?

Ed. J. K o s k i n e n: Herra puhemies! Ed. Smeds totesi, että tämä ikään kuin sallisi kaksoismandatoin, mutta jos tarkkoja ollaan, niin tässä ei hyväksytty kaksoismandatoin eli samanaikaista kahden tehtävän, Suomen eduskunnan ja Euroopan parlamentin jäsenen tehtävän, hoitamista. Oikeastaan voisi puhua, että se sallii kaksoisehdokkuuden, mutta ei kaksoismandatoin. Juuri tähän on se järjestely, johon on jouduttu sen takia, että Euroopan unionin vaalisäädös on vanhentunut. Se on 70-luvulta, ja silloin käynnistynyt Euroopan parlamentti oli tarkoitettu nimenomaan silloin jäsenvaltioiden parlamentaarisuutta edustettuina olleiden jäsenten yhteiseksi eurooppalaiseksi lainsäädäntöelimeksi. Tuolta ajalta tilanne on muuttunut niin, että nyt ilmeisesti ainoastaan Italia, Ranska ja Tanska halusivat säilyttää ylipäänsä kaksoismandatoinmahdollisuuden. Muut olisivat päinvastoin sen torjumassa, niin kuin Suomenkin eduskunnan selvä kanta on ollut.

Toivottavasti kolmen vuoden aikana vaalisäädöstä saadaan muutettua. Perustuslakivaliokunta tiukensi edellytystään mietinnössään ja ”tähdentää sen tärkeyttä, että hallitus - - toimii aloitteellisesti vuodelta 1976 olevan EU:n vaalisäädöksen muuttamiseksi siten, että ns. kaksoismandatoin kielto on mahdollista saattaa voimaan kansallisin säädöksin”. Tässä siis tarkoitetaan kokonaiskieltoa, niin ettei voisi olla myöskään ehdokkaana tai täytyisi jo siinä vaiheessa tehdä pysyvä valinta.

Ed. Smedsin huomio voimaantulo- ja voimassaoloaika-säännöksestä vaatii muutaman

kommentin. Oikeastaan ainoa järkevä malli, joka nyt tätä jatkettaessa on, pitää sisällään tämän ulottamisen seuraavien Euroopan parlamentin vaalien yli. Nythän tulevan lokakuun vaaleissa ehdokkaaksi asetettujen Suomen eduskunnan jäsenten täytyy tietää aina 99 vaaleihin saakka, voivatko he toimia vain yhdessä elimesä. Heidän täytyy valinta tehdä koko siksi ajaksi, jos he ovat nyt Euroopan parlamenttiin valittaessa Suomen eduskunnan jäseniä. Vain tuosta aiheutuu tämä voimassaoloaika. Jos tuota vuosilukua aiemmin päästään pysyvään ratkaisuun, sitä parempi. Itse asiassa tämä kysymys täytyy ottaa tarkasteluun myös Perustuslaki 2000 -hankkeessa, koska pysyvät perustuslain muutokset tulisivat voimaan vuonna 2000 ja siis nyt lykättävän väliaikaisen lainsäädännön voimassaolon päätyttyä.

Korostan edelleen sitä, että hyvin laajalla yksimielisyydellä eduskunnassa on katsottu tarpeelliseksi estää pyrkimyskin yrittää hoitaa samaan aikaan Suomen eduskunnan ja europarlamentin jäsenyyttä. Se on toteutettava juuri tämän kaltaisella järjestelyllä, jos emme nimenomaisesti halua rikkoa jäsenyysoikeitamme. Euroopan unionin jäsenenä voimme tuki aktiivisesti vaikuttaa siihen suuntaan, että unionin vaalisäädöstä muutettaisiin mahdollisimman pikaisesti. Uskonkin, että tulevan kolmivuotiskauden aikana se muuttuu.

Ed. S m e d s: Arvoisa puhemies! Ed. J. Koskisen haluaisin huomauttaa, että päinvastoin kuin hän puheessaan antoi ymmärtää, hallituksen esitys mahdollistaa pelimahdollisuuden ei vain 96 europarlamenttivaalien yli vaan vuoden 99 europarlamenttivaalien yli, siis kahden eurovaalin yli. Jos voimaantulosäännös hyväksytään sen mukaisena, kuin tulen esittämään, niin että hallituksen esitykset ovat voimassa huhtikuulle 99, ed. Koskisen kuvaamaa ongelmaa ei synny, vaan kansanedustajat, jotka nyt suunnittelevat ehdokkuuttaan 96 eurovaaleissa, voivat olla ehdokkaina myös vuoden 99 kansanedustajavaaleissa. Toivon, että ed. Koskinenkin voisi asiaan vielä hiukan perehtyä. Tarvittaessa olen kyllä valmis antamaan asiasta tukipetusta.

Ed. J. K o s k i n e n: Herra puhemies! Syylistymättä koulupinnaukseen kyllä mielelläni vältän tämän tukipetuksen. Totean, että vuonna 99 jo vaalien läheisyys käytännössä ehkäisee kaksoisehdokkuuden. Täytyy jo melkoista pelimiehen tai -naisen vikaa olla sellaisissa, jotka

pyrkivät samanaikaisesti maaliskuussa Suomen eduskunnan ja kesäkuussa 99 europarlamentin jäseniksi.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

2) Hallituksen esitys laiksi lapseksiottamisesta annetun lain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 214/1995 vp
Lakivaliokunnan mietintö 2/1996 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 2.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

3) Hallituksen esitys laiksi siviili-ilma-aluksen kaappaukseen syyllistyneiden henkilöiden palauttamisesta eräissä tapauksissa annetun lain kumoamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 213/1995 vp
Lakivaliokunnan mietintö 3/1996 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 3.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Hallituksen esitys Brasilian kanssa tehdyn sijoitusten suojelua ja edistämistä koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 195/1995 vp
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö 1/1996 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 1.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

5) Hallituksen esitys Perun kanssa tehdyn sijoitusten edistämistä ja suojaamista koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 196/1995 vp
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö 2/1996 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 2.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

6) Hallituksen esitys Latvian kanssa tehdyn Eurooppa-sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 204/1995 vp
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö 3/1996 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 3.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

7) Hallituksen esitys laiksi makeis- ja virvoitusjuomaverosta annetun lain liitteenä olevan virvoitusjuomaverotaulukon muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 209/1995 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 1/1996 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 1.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

8) Hallituksen esitys laiksi eräistä väliaikaisista tulleista annetun lain liitteenä olevan luettelon muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 210/1995 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 2/1996 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 2.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

9) Hallituksen esitys laiksi kiinteistöjen kauppahintarekisteristä ja kauppahintatilastosta annetun lain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 212/1995 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 2/1996 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 2.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

10) Hallituksen esitys laiksi hätäkeskuksia koskevasta kokeilusta annetun lain 7 §:n kumoamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 111/1995 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 1/1996 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 1.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

11) Hallituksen esitys sähköturvallisuuslaiksi

Hallituksen esitys 4/1996 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti talousvaliokuntaan.

Toinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 18.35.

Täysistunto lopetetaan kello 18.23.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen